

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av bilagorna till lagen om punktskatt på flytande bränslen och till lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av bilagorna till lagen om punktskatt på flytande bränslen och till lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen (RP 138/2017 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motioner:

- Lagmotion LM 37/2015 rd Carl Haglund sv m.fl. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 8 a § i lag om punktskatt på elström och vissa bränslen
- Lagmotion LM 82/2016 rd Ville Niinistö gröna m.fl. Lagmotion med förslag till lag om upphävande av 8 a § i lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen
- Lagmotion LM 88/2016 rd Stefan Wallin sv m.fl. Lagmotion med förslag till lag om upphävande av 8 a § i lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen
- Lagmotion LM 56/2017 rd Ozan Yanar gröna m.fl. Lagmotion med förslag till lag om ändring av bilagan till lagen om punktskatt på flytande bränslen
- Lagmotion LM 58/2017 rd Ozan Yanar gröna m.fl. Lagmotion med förslag till lag om ändring av bilagan till lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen
- Lagmotion LM 61/2017 rd Hanna Halmeenpää gröna m.fl. Lagmotion med förslag till lag om upphävande av 8 a § i lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen
- Lagmotion LM 87/2017 rd Anna-Maja Henriksson sv Lagmotion med förslag till lag om upphävande av 8 a § i lag om punktskatt på elström och vissa bränslen
- Åtgärdsmotion AM 6/2016 rd Hanna Halmeenpää gröna m.fl. Åtgärdsmotion om att höja punktskatten på lätt brännolja
- Åtgärdsmotion AM 39/2016 rd Touko Aalto gröna m.fl. Åtgärdsmotion om upprättande av ett system för återbäring av energiskatt för arbetsmaskiner
- Åtgärdsmotion AM 40/2017 rd Ozan Yanar gröna m.fl. Åtgärdsmotion om återbäring av energiskatter på arbetsmaskiner

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Betänkande FiUB 18/2017 rd

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- skatteexpert Jussi Kiviluoto, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Krista Sinisalo, finansministeriet
- överinspektör Veli-Pekka Reskola, jord- och skogsbruksministeriet
- industriråd Petteri Kuuva, arbets- och näringsministeriet
- verkställande direktör Harri Laurikka, Bioenergia ry
- expert Kati Ruohomäki, Finlands näringsliv rf
- expert Antti Kohopää, Finsk Energiindustri rf
- verkställande direktör Matti Peltola, Maskinföretagarnas förbund rf
- direktör Timo Sipilä, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- chefsekonomist Jukka Kero, Finlands Fastighetsförbund rf
- verksamhetsledare Kaija Savolainen, Finlands Egnahemsförbund r.f.
- skatteexpert Laura Kurki, Företagarna i Finland rf
- chef för juridiska ärenden Vesa Korpela, Skattebetalarnas Centralförbund rf
- verkställande direktör Helena Vänskä, Olje- och biodrivmedelsbranschen rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- kommunikationsministeriet
- miljöministeriet
- Akava ry
- RAKLI ry
- Tekniska Handelsförbundet rf.

Inget yttrande av

- Skatteförvaltningen
- Motiva Ab
- Centralhandelskammaren
- Familjeföretagens förbund rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om punktskatt på flytande bränslen och lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen ändras.

Skattetabellen i bilagan till lagen om punktskatt på flytande bränslen och skattetabellerna 1 och 2 i bilagan till lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen ändras så att både energi- och koldioxidandelen av skatten på bränslen för uppvärmning, kraftverk och arbetsmaskiner höjs. Höjningen inriktas främst på koldioxidskatten. Värdet per ton koldioxid som är beräkningsgrund för koldioxidskatten på lätt och tung brännolja, stenkol och naturgas höjs från nuvarande 58 euro till 62 euro. Då är värdet per ton koldioxid i fråga om uppvärmningsbränslen samma 62 euro per ton koldioxid som i fråga om drivmedel. Dessutom höjs energiinnehållsskatten på bränslen för upp-

Betänkande FiUB 18/2017 rd

värmning, kraftverk och arbetsmaskiner med 0,45 euro per megawattimme. Höjningen av koldioxidskatten och energiinnehållsskatten innebär en höjning av skattenivån på cirka sju procent. Fast och gasformig biomassa är fortsättningsvis skattefria, och det föreslås heller inga ändringar i beskattningen av bräntorv.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2018.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

Bakgrund

Propositionen täcker in den senare delen av det behov att kompensera skatteinkomster som uppstod när regeringen beslutade att ha kvar skatteutgiften för kombinerad produktion av el och värme (kraftvärmeproduktion). I programmet för statsminister Juha Sipiläs regering avtalades det ursprungligen att skatteutgiften skulle slopas stegvis av fiskala och miljörelaterade skäl. En beställd utredning i frågan¹ visade dock senare att slopandet inte skulle fylla sina syften. Dessutom skulle effekterna på energipriset, energieffektiviteten och självförsörjningen i fråga om energi vara i viss mån negativa eller neutrala.

Den ökning av statens skatteinkomster som slopandet beräknades leda till, ungefär 90 miljoner euro, har till hälften täckts med de skattehöjningar som genomfördes från och med ingången av 2017. Avsikten är att resten, det vill säga ungefär 45 miljoner euro, ska täckas genom den aktuella propositionen. För att det här intäktsmålet ska nås måste skatterna höjas med ungefär 52 miljoner euro brutto. Skillnaden beror på att höjningarna samtidigt ökar de belopp som ska återbäras i form av olika slags energiskattestöd med ungefär 7 miljoner euro.

De ytterligare höjningar som kompensationen kräver var ursprungligen planerade att infalla i början av 2019, men vid höstens budgetförhandlingar beslutade regeringen att tidigarelägga ikraftträdandet med ett år.

Konsekvenser av höjningarna

De föreslagna höjningarna gäller nu enbart uppvärmningsbränslen till skillnad från i fjol, då de också gällde drivmedel. Men de gäller nu företrädesvis *koldioxidskatten* på bränsle. Värdet per ton koldioxid, som utgör beräkningsgrund för skatten, blir detsamma som för drivmedel (62 euro per ton). Med beaktande av den föreslagna höjningen av *energiinnehållsskatten* kommer skatte-

¹ Teknologiska forskningscentralen VTT:s rapport VTT-R-01173-16 om konsekvenserna av att halveringen av koldioxidskatten för kraftvärmeproduktion slopas, 15.3.2016

Betänkande FiUB 18/2017 rd

nivån på bränslen för uppvärmning, kraftverk och arbetsmaskiner att stiga med ungefär sju procent i genomsnitt. Höjningen blir då ungefär lika stor som för ett år sedan.

Effekterna på konsumentpriserna blir enligt beräkningarna i propositionen ungefär två procent i fråga om lätt brännolja och ungefär tre procent i fråga om tung brännolja. Priset på fjärrvärme kommer att stiga med ungefär 0,9–2,5 procent i stadsregionerna i söder och med ungefär nio euro om året i egnahemshus med fjärrvärme. Preiseffekten i fråga om egnahemshus med oljeeldning blir för sin del ungefär 43 euro per år. Beräkningarna är genomsnittliga, och priseffekten beror bland annat på typen av anläggning som producerar värme och på vilka bränslen anläggningen använder.

Eftersom ändringarna uteslutande gäller skattenivåerna kommer den miljöförankrade skattemodellen att behålla sin struktur. Exempelvis kommer koldioxidskatten på hållbara biobränslen fortfarande att vara halverad (första generationens produkter) eller helt slopad (andra generationens produkter). Förskjutningen av tyngdpunkten i skatten till att alltmer betona koldioxidskatten förbättrar överlag ställningen för koldioxidsnåla uppvärmningsbränslen, förnybar energi och kombinerad produktion. Eftersom regeringen inte föreslår någon ändring i skattenivån på torv kommer torven att bli mer konkurrenskraftig i relation till stenkol.

Utskottets ståndpunkt

Den bakomliggande orsaken till de föreslagna höjningarna är alltså ett beslut som gäller kombinerad produktion. Utskottet ser det i sig som motiverat. Inriktningen för intäktsmålet enligt förslaget ligger i linje med regeringens beslut att förskjuta tyngdpunkten inom beskattningen. Dessutom bidrar propositionen på flera sätt till de krävande målen i den nationella energi- och klimatstrategin: den bygger på ett strukturellt samordnat energiskattesystem, är inriktad på koldioxidskatt och bidrar till målet att upphöra med användningen av stenkol senast 2030. Likaså bidrar den till ambitionen att halvera den inhemska användningen av importerad olja och minska utsläppen av växthusgaser från den så kallade ansvarsfördelningssektorn när det gäller individuell husuppvärmning och användning av arbetsmaskiner.

Inriktningen av höjningarna är alltså i princip ytterst motiverad, och att tyngdpunkten ligger på koldioxidskatt godtas också av sakkunniga på bred front.

Utskottet anser att nivån på höjningarna är godtagbar och att effekterna är kontrollerade eftersom höjningarna berör en omfattande målgrupp. På ett generellt plan har utskottet följaktligen ingenting att anmärka.

Utskottet vill dock lyfta fram behovet att göra konsekvensbedömningar som också tidsmässigt är tillräckligt omfattande, vid sidan av analyser som gäller enskilda år. En sådan konsekvensbedömning gjordes senast i anknytning till energiskattereformen 2012.

De samlade effekterna av ofta upprepade höjningar och andra samtidiga skattebeslut bör alltså vägas in. En sådan här granskning är särskilt motiverad med tanke på att indirekta skatter är regressiva. Det ger en bättre bild av ändringarnas konsekvenser för olika grupper av skattskyldiga och

Betänkande FiUB 18/2017 rd

inkomsttagare. I analogi med detta bör analyser av enskilda ändringars effekter på inkomstfördelningen bygga på tillräckligt färsk uppgifter.

Det har också betydelse om höjningen gäller livsnödvändiga varor, vars priselasticitet brukar vara mindre än övriga konsumtionsvarors. Också de sakkunniga som utskottet hört har påpekat detta. De fortsatt stigande uppvärmningskostnaderna drabbar i synnerhet låginkomsttagare som bor i egnahemshus med oljeeldning i glesbygden. De har ofta inga ekonomiska möjligheter att byta värmesystem, och en sådan renovering är inte alltid ens ekonomiskt rationell.

Det finns ingen lätt lösning på problemen. Det är heller inte klart i vilken mån det är motiverat att stödja byten av uppvärmningsform i områden med stor befolkningsförlust. Stöden får lätt negativa egenskaper som stör marknaden och också lockar fram obehöriga företagare. I fråga om skattestöd har det åter visat sig hur svårt det är att upphöra med dem även om de har påvisats upprätthålla skadliga strukturer och snedvrida konkurrensen.

De här problemen hör samman med en mer omfattande utveckling än den här propositionen och påverkar alltså inte propositionens acceptabilitet. De beskriver ändå hur viktigt det är att också skattepolitiken är konsekvent på lång sikt. Utskottet vill därför också i det här sammanhanget lyfta fram behovet av de pågående utredningar där företagsstöden karteras² och de långsiktiga ändringsbehoven inom beskattningen analyseras (*färdplanen för beskattningen*).

Systemet för återbäring av energiskatter inom jordbruket

Slutligen vill utskottet lyfta fram konsekvensen inom systemet för ett specifikt företagsstöd, det vill säga återbäringen av energiskatter till jordbruket.

Systemet är i och för sig ett lyckat exempel på ett företagsstöd som har anpassats till miljöstyrningen av den övriga energibeskattningen. Ändringen genomfördes vid ingången av 2014, och därefter har återbäringen bara omfattat andelen energiinnehållsskatt. Jordbruket är en sektor som inte omfattas av utsläppshandeln och har därför kommit att belastas av koldioxidskatt.

Skatteåterbäring betalas i nuläget för lätt och tung brännolja, biobränsle samt elström som används inom jordbruket. Återbäringen gäller inte flytgas eller bioflytgas, som emellertid används allt mer inom jordbruket. För att systemet ska vara neutralt i förhållande till olika bränslen som används inom jordbruket finns det skäl att utreda om det är konsekvent. Den här enskilda frågan bör lämpligen tas upp separat, så utskottet föreslår ett uttalande om detta.

Motionerna

Utskottet föreslår att de lagmotioner och åtgärdsmotioner som behandlats tillsammans med propositionen förkastas.

² Ilmo Mäenpää, Mira Koivula, Energiaverojen korotusten tulonjakovaikutukset, Thule-instituutti vid Uleåborgs universitet och Finlands miljöcentral, 11.6.2012

Betänkande FiUB 18/2017 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 138/2017 rd utan ändringar.

Riksdagen forkastar lagförslagen i lagmotionerna LM 37/2015 rd, LM 82 och 88/2016 rd samt LM 56, 58, 61 och 87/2017 rd.

Riksdagen forkastar åtgärdsmotionerna AM 6, 39/2016 rd och AM 40/2017 rd.

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om systemet för återbäring av punktskatt på energiprodukter inom jordbruket är neutralt i relation till de olika bränslen som används inom jordbruket. Utredningen ska väga in den ökande användningen av flytgas och bioflytgas inom jordbruket.

Betänkande FiUB 18/2017 rd

Helsingfors 21.11.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Timo Kalli cent
vice ordförande Ville Vähämäki saf
medlem Timo Heinonen saml
medlem Kauko Juhantalo cent
medlem Toimi Kankaanniemi saf
medlem Krista Kiuru sd
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Kari Kulmala blå
medlem Elina Lepomäki saml
medlem Antti Rantakangas cent
medlem Markku Rossi cent
medlem Matti Torvinen blå
medlem Kari Uotila vänst
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ozan Yanar gröna
ersättare Olavi Ala-Nissilä cent
ersättare Timo Harakka sd
ersättare Lasse Hautala cent
ersättare Pauli Kiuru saml
ersättare Riitta Myller sd
ersättare Eero Suutari saml.

Sekreterare var

utskottsråd Maarit Pekkanen.

Betänkande FiUB 18/2017 rd
Reservation 1 /sd

RESERVATION 1 /sd

Motivering

Regeringen motiverar propositionen med positiva miljöeffekter bland annat. Men effekterna på miljön kommer att vara begränsade eftersom ändringarna till stor del gäller sektorerna med utsläppshandel, där de inte i nämnvärd mån inverkar på de sammantagna utsläppen. Samtidigt ökar statens inkomster på årsnivå betydligt, med ungefär 50 miljoner euro. Följaktligen är det främsta syftet med lagförslaget fiskalt: att få in mer skatteinkomster.

Regeringen analyserar inte några politiska alternativ ur miljösynvinkel. Det står klart att samma pengar kunde användas för effektivare åtgärder i syfte att minska utsläppen. Lagförslagets konsekvenser redovisas inte heller i fråga om exempelvis byten av oljeeldningssystem till miljövänligare uppvärmningssystem.

Vid sidan av skattehöjningar kan till exempel direkta stöd införas för konvertering av uppvärmningssystem för att effektivt påverka människornas val. Det är oklart varför regeringen inte har övervägt det här alternativet. Energiförbrukningen kan också påverkas genom ändringar i stödsystemet för bostadsproduktion. I vår skuggbudget föreslår vi 30 miljoner euro i tillskott för understöd för reparation av bostäder och energiunderstöd från statens bostadsfond. Exempelvis kunde hushållsavdraget dirigeras till anskaffningar som görs i syfte att minska utsläppen. Hushållsavdraget kunde också omfatta renoveringar som delägarna i bostadsaktiebolag ska finansiera. Det finns alltså en lång rad alternativ när det gäller att stödja energirenoveringar och miljövänlig bostadsproduktion.

Beslut att höja skatterna bör analyseras med avseende på rättvisa och effekter på inkomstfördelningen. Av propositionen framgår att de största konsekvenserna gäller fjärrvärmesektorn (15 miljoner euro) och den individuella husuppvärmningen (10 miljoner euro). Kostnaderna inom byggnation, jordbruk och industri kommer att stiga med sammanlagt 15 miljoner euro.

Regeringen uppger också att propositionen har obetydliga konsekvenser för inkomstskillnaderna. Bedömningen bygger på jämförelser som gjorts per inkomstdecil. Men den här infallsvinkeln som gäller alla medborgare visar inte tillräckligt exakt vilka effekterna på inkomstfördelningen är, eftersom de fördelas ojämnt inom inkomstklasserna. Skattehöjningarna berör 200 000 personer som bor i hus med oljeeldning och invånare i städer i södra Finland, vars bostäders fjärrvärme produceras med stenkol eller naturgas. Effekterna kommer att variera också inom de här grupperna. Den största effekten på en specifik grupp är att egna hemshus med oljeeldning får 43 euro i årliga tilläggskostnader. När beslutet fattas bör man kontrollera att det inte drabbar enskilda hushåll oskäligt hårt. Vid sidan av kostnadshöjningen kan det bedömas om de avsedda styreffekterna bör stärkas med hjälp av samtidiga stöd. I vårt alternativ föreslår vi att reparations- och energiunderstöden för bostäder läggs om så att låg- och medelinkomsttagare kan dra nytta av dem. Understöden kunde användas för energirenoveringar.

Propositionen berör bara ett begränsat antal hushåll. Därför bör effekterna på inkomstfördelningen granskas närmare. Dessutom finns det skäl att bedöma hur besluten påverkar priset på boende.

Betänkande FiUB 18/2017 rd
Reservation 1 /sd

Regeringen har fattat en lång rad beslut som får återverkningar på bostadspriserna. Det är oklart varför regeringen har beslutat att samla in 50 miljoner euro i extra skatteinkomster uttryckligen på det här sättet. Skatterna kan tas ut mer rättvist till exempel genom att förskjuta tyngdpunkten inom beskattningen till skatt på ägande. Det går att genomföra till exempel genom att förtäta skattebasen för beskattningen av ägande.

Propositionen är alltså bristfällig både ur miljösynvinkel och med avseende på rättvisa. Den underbyggs inte av några sådana utredningar som en bra lagstiftning kräver.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner tre uttalanden. (*Reservationens förslag till uttalanden*)

Reservationens förslag till uttalanden

- 1. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar skattehöjningarnas konsekvenser för de stigande boendekostnaderna och inkomstfördelningen och i förekommande fall vidtar åtgärder.*
- 2. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar skattehöjningarnas effekter på utsläppen och i förekommande fall vidtar åtgärder för att utöka utsläppsminskningarna.*
- 3. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en övergripande proposition som ska säkerställa en övergång till miljömässigt hållbara uppvärmningssystem. En utredning ska göras där det ingår en samlad analys av olika alternativ, framför allt reparations- och energiunderstöden och hushållsavdraget.*

Helsingfors 21.11.2017

Timo Harakka sd
Pia Viitanen sd
Krista Kiuru sd
Riitta Myller sd

Betänkande FiUB 18/2017 rd
Reservation 2 /gröna

RESERVATION 2 /gröna

Motivering

I propositionen föreslår regeringen att lagen om punktskatt på flytande bränslen och lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen ändras. De beräknade intäkterna av skattehöjningarna är 45 miljoner euro. Propositionen väntas få vissa positiva effekter på miljöskyddet och bekämpningen av klimatförändringen, eftersom skattehöjningarna görs till fördel för bland annat koldioxidsnåla bränslen, förnybara energikällor och kombinerad produktion. Men de föreslagna skattehöjningarna är otillräckliga med tanke på bekämpningen av klimatförändringen, eftersom de inte i tillräcklig grad styr konsumtionen till förnybara energikällor.

Märk väl att målen att minska utsläppen och spara energi inte nås om återbäringarna av energiskatter till jordbruket och den energiintensiva industrin genomförs enligt förslaget. Vi måste införa faktiska incitament för yrkesutövarna inom jordbruket och näringsidkarna inom den energiintensiva industrin att använda hållbara energikällor.

Punktskatten på flytande bränslen

Regeringen föreslår att energi- och koldioxidandelen av skatten på bränslen för uppvärmning, kraftverk och arbetsmaskiner höjs, med tyngdpunkten på koldioxidskatten. Det är ett steg i rätt riktning att förskjuta tyngdpunkten mot koldioxidskatten, men den föreslagna höjningen har inte tillräckligt stora miljöeffekter.

Punktskatten på elström och vissa bränslen

Skatteutgiften för torv har ökat genom att skatten på torv först sänktes från 4,9 till 3,40 euro per megawattimme 2015 och ytterligare till 1,9 euro per megawattimme 2016, vilket är ett incitament för att allt mer använda torv som bränsle framför allt inom kraftvärmeproduktionen, trots att torv orsakar stora koldioxidutsläpp. I propositionen föreslås inga ändringar i beskattningen av torv, vilket innebär en fördel för torv jämfört med andra energikällor. För att motverka klimatförändringen och inte minst nu efter klimatkonferensen i Paris måste vi på alla sätt försöka minska koldioxidutsläppen. Om skatteutgiften för torv minskas bidrar det till klimatmålen och stärker statsfinanserna.

Minskad skatteutgift för bränsle som används i arbetsmaskiner

Den näst viktigaste skatteutgiften under energiskattmomentet är att skatten på bränsle som används i arbetsmaskiner är lägre än normalt. Skatteutgiften uppkommer av att vissa arbetsmaskiner har fått rätt att använda lätt brännolja. Skatten på lätt brännolja är lägre än på dieselolja. Lätt brännolja används bland annat i mobila arbetsmaskiner med dieselmotor och i jord- och skogsbruksmaskiner.

År 2018 väntas den här skatteutgiften uppgå till 454 miljoner euro. I vår skuggbudget föreslår vi att en knapp fjärdedel av skatteutgiften för bränsle som används i arbetsmaskiner skärs ner ge-

Betänkande FiUB 18/2017 rd
Reservation 2 /gröna

nom att de som nu använder lindrigare beskattad lätt brännolja börjar använda strängare beskattad dieselolja och att ett system för skatteåterbäring för arbetsmaskiner och fast monterade motorer införs i likhet med det system som gäller inom jordbruket. Avsikten är att de som använder arbetsmaskiner som börjat omfattas av skatten på dieselolja ska få 344 miljoner euro i skatteåterbäring på de punktskatter som tas ut 2018.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner lagförslagen enligt betänkandet, men skattetabell 2 i bilagan till lagförslag 2 med ändringar, *(Reservationens ändringsförslag)*

att riksdagen godkänner två uttalanden. *(Reservationens förslag till uttalanden)*

2.

Betänkande FiUB 18/2017 rd
Reservation 2 /gröna

SKATTETABELL 2

Produkt	Produkt-grupp	Energi-skatt	Försörjningsbered-skapsavgift	Sammanlagt
Elström cent/kWh				
— skatteklass I	1	2,24	0,013	2,253
— skatteklass II	2	0,69	0,013	0,703
Tallolja cent/kg	3	28,92	0,00	28,92
Bräntorv euro/MWh	4	3,40	0,00	3,40

Reservationens förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition om att minska skatteutgiften för lätt brännolja som används i arbetsmaskiner som ett led i gallringen bland stöden för fossila bränslen.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att höja skatten på energitorv som ett led i den nationella klimatpolitiken.

Helsingfors 21.11.2017

Ozan Yanar gröna

Betänkande FiUB 18/2017 rd
Reservation 3 /vänst

RESERVATION 3 /vänst

Motivering

I enlighet med vad som tidigare avtalats föreslår regeringen i propositionen att punktskatterna på uppvärmningsbränslen höjs. Följden blir att koldioxidskatten på uppvärmningsbränslen stiger till 62 euro per ton koldioxid, och skatteinkomsterna väntas stiga med 45 miljoner euro per år. Energiskattekomponenten höjs med 0,45 euro per megawattimme. Tyngdpunkten ligger på koldioxidkomponenten, och till följd av ändringen kommer koldioxidskatten på uppvärmningsbränslen att stiga till samma nivå som koldioxidskatten på drivmedel.

Vi anser att skärpningen av koldioxidbeskattningen är en välkommen utveckling. I ett bredare perspektiv menar vi att skattestyrningen av all användning av fossila energikällor behöver bli starkare för att minskningen av växthusgasutsläppen ska snabbas upp. Därför bör regeringen lämpligen lämna propositioner om reformer av den här typen till riksdagen i form av sammanhängande paket i stället för enskilda mindre översyner. Det är beskrivande för bristen på politisk helhetsbild att tidsplanen för den aktuella reformen stramades åt av fiskala skäl när en annan energiskattereform strandade i regeringen. Det här tillvägagångssättet gör det svårt att greppa de sammantagna effekterna av flera reformer. Vi hoppas att de parlamentariska arbetsgrupper som bereder översyner av transporterna och företagsstöden kommer att bidra till en klarare helhetsbild.

På det konkreta planet kommer effekterna av den nu aktuella reformen att visa sig i den individuella husuppvärmningen, användningen av arbetsmaskiner och oljeförbrukningen inom industrin. Så som sakkunniga har påpekat kommer de föreslagna ändringarna att vara till fördel för förnybara bränslen i jämförelse med fossila bränslen. Ändringarna ökar också incitamenten att höja energieffektiviteten.

Med avseende på de sammantagna effekterna av energiinnehålls- och koldioxidkomponenterna kommer beskattningen av bränslen för uppvärmning, kraftverk och arbetsmaskiner att skärpas med sju procent i genomsnitt. Enligt beräkningarna i propositionen stiger konsumentpriset på lätt brännolja med ungefär två procent och på tung brännolja med cirka tre procent. Priset på fjärrvärme kommer att stiga med ungefär 0,9–2,5 procent i stadsregionerna i söder och med ungefär nio euro om året i egnahemshus med fjärrvärme. För egnahemshus med oljeeldning ökar de årliga uppvärmningskostnaderna med ungefär 43 euro i genomsnitt.

Men det måste beaktas att genomsnitten döljer viktiga frågor kring inkomstfördelning och försörjning. Också utskottet tar upp detta i sitt betänkande. Det finns ungefär 190 000 egnahemshus med oljeeldning i vårt land. En del av dem är hushåll med mycket låga inkomster. Reformen kan komma att försvåra deras försörjning betydligt. Även om incitamenten för energirenoveringar ökar har låginkomsttagare och mindre bemedlade hushåll ofta inte möjlighet till sådana renoveringar. Exempelvis i avfolkningsregioner kan hemmets marknadsvärde vara så litet att det inte går att använda det som säkerhet för ett lån i syfte att installera värmepump. Även för att dra nytta av hushållsavdraget måste man ha relativt bra inkomster.

Betänkande FiUB 18/2017 rd
Reservation 3 /vänst

Vänsterförbundet har därför föreslagit ett energirenoveringsstöd som ger också mindre bemedlade hushåll möjlighet att börja använda förnybar energi och höja hemmets energiprestanda. Dessutom har vi föreslagit en översyn av hushållsavdraget på så sätt att det lämpar sig för energirenoveringar i bostadsaktiebolag och bostadsandelslag.

Tack vare de ändringar vi föreslagit i pensioner och social trygghet skulle försörjningen förbättras betydligt för pensionärer och till exempel arbetslösa och studerande, vilket skulle minska konsekvenserna av de stigande kostnaderna för uppvärmning med fossila bränslen.

Vi ser det som ett problem att regeringen inte föreslår några ändringar i beskattningen av torv. I praktiken införs ett indirekt stöd för torv, eftersom torven kommer att kunna hävda sig bättre i konkurrensen med andra energikällor, vilket också har påpekats av sakkunniga. Vår ståndpunkt är att beskattningen av torv bör återställas till samma nivå som 2014, det vill säga till 4,9 euro per megawattimme i stället för 1,9 euro. Ändringen kan också genomföras gradvis på så sätt att skatten nästa år ligger på motsvarande nivå som vid den senaste skattesänkningen, alltså på 3,4 euro per megawattimme. Då styrs energiförbrukningen i en miljövänligare riktning samtidigt som priset på torv stiger närmare den nivå som är motiverad med hänsyn till miljö- och klimataspekter.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner två uttalanden. (*Reservationens förslag till uttalanden*)

Reservationens förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen förelägger riksdagen en heltäckande och aktuell utredning om de sammantagna effekterna på inkomstfördelningen av genomförda och planerade energiskatteändringar, där konsekvenserna specificeras i fråga om olika grupper av inkomsttagare, typ av boende, energiförbrukningsprofiler och bostadsområden.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition om ett hushållsstöd som kan beviljas för renoveringar i syfte att börja använda förnybar energi och höja energiprestandan i egnahemshus, bostadsaktiebolag och bostadsandelslag.

Helsingfors 21.11.2017

Kari Uotila vänst

Betänkande FiUB 18/2017 rd
Reservation 4 /saf

RESERVATION 4 /saf

Motivering

Regeringen föreslår att skatterna på uppvärmnings-, arbetsmaskin- och kraftverksbränslen höjs med 45 miljoner euro. Så som vi sannfinländare konstaterar i vår skuggbudget ligger förslaget inte i linje med det övergripande samhällsintresset och är heller inte rättvist.

Skatteändringen innebär att tyngdpunkten inom energibeskattningen förskjuts till jordbruket och de privata konsumenterna utan att de berörda personernas betalningsförmåga vägs in över huvud taget. Fjärrvärmen drabbas av en extra skattebörda på 15 miljoner euro, och den individuella husuppvärmningen belastas av en skattehöjning med 10 miljoner euro. I många egnahemshus med oljeeldning bor det pensionärer som i stor utsträckning har förvägrats frukterna av tillväxten. Trots det vill regeringen höja deras boendekostnader. Skattehöjningen kommer också att leda till att priset på fjärrvärme stiger, eftersom den främst drabbar kraftvärmeverk som använder fossilt bränsle.

Vi anser att de tidigare skattehöjningarna på uppvärmningsbränslen avsevärt har höjt boendekostnaderna för dem som bor i egnahemshus. Samtidigt har regeringen inte vidtagit tillräckligt omfattande åtgärder för att sänka boendekostnaderna. Exempelvis tar eldistributionsbolagen fortfarande ockerpriser för elöverföringen. Boendekostnaderna ligger redan i dag på en ohållbar nivå för låginkomsttagare. Den föreslagna nya skattehöjningen kommer trots det att höja priset på uppvärmning ytterligare och äventyra försörjningen särskilt för pensionärer som bor i egnahemshus.

Skatten undergräver också konkurrenskraften inom industrin i och med att logistikkostnaderna stiger. Dessutom försvagas vår nationella konkurrenskraft ytterligare. Av dessa skäl bör skattehöjningen återtå.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslagen.

Helsingfors 21.11.2017

Toimi Kankaanniemi saf
Ville Vähämäki saf